

Анотація на вибіркoву навчальну дисципліну «Психологічний супровід в юридичній діяльності»

Рівень вищої освіти – *другий (магістерський)*
Галузь знань *05 Соціальні та поведінкові науки*
Спеціальність *053 Психологія*
Освітньо-професійна програма *Психологія*
Кількість кредитів: *4*
Рік підготовки: *1, семестр: 2*
Компонент освітньої програми: *вибірковий*
Мова викладання: *українська*

Викладач: Фізер Василь Михайлович, начальник сектору психологічного забезпечення управління кадрового забезпечення Головного управління Національної поліції в Закарпатській області

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Навчальна дисципліна «Психологічний супровід в юридичній діяльності» спрямована на розкриття психологічних аспектів юридичної діяльності. Вони виникають повсякчас і потребують професійного та своєчасного використання методів психології, знання закономірностей психічної діяльності суб'єктів права, і як наслідок цього – ефективного їх застосування у практичній роботі.

Знання індивідуально-психологічних рис, якостей, властивостей усіх суб'єктів правовідносин у процесі кримінального судочинства, психологічних особливостей поведінки кожного з них сприяє правильному вирішенню завдань розслідування і профілактики злочинів. Використовуючи ці знання, практичний психолог забезпечить правильну діагностику особистості конкретного суб'єкта права (слідчого, адвоката, прокурора, свідка, обвинуваченого, підозрюваного, засудженого, судді та ін.), індивідуальний підхід до нього, вибір і застосування найбільш відповідних адекватних тактичних прийомів при психологічному забезпеченні слідчих дій, оперативно-розшукових заходів.

Таким чином, психологічний супровід в юридичній діяльності (у широкому сенсі цього значення) визначає психологічне забезпечення як систему організаційних та практичних заходів, спрямованих на підвищення ефективності діяльності суб'єктів права у процесі кримінального судочинства.

У вузькому ж значенні, – можливість практичного психолога якісно вивчати психічні явища і властивості, що стосуються формування антисоціальної поведінки, її джерел, передумов і факторів, які впливають на її розвиток і попередження, форм її можливого прояву, а отже, – здійснювати ранню діагностику не лише дій правопорушників (злочинців), але й якісно здійснювати психологічний супровід діяльності правоохоронців.

2. Метою вивчення навчальної дисципліни «Психологічний супровід в юридичній діяльності» є засвоєння основних засад визначення особистісних та ділових якостей суб'єктів правовідносин, закономірностей їх поведінки та уміння здійснювати ефективний супровід в юридичній діяльності.

Завдання курсу полягає у вдосконаленні юридичної діяльності шляхом використання психологічних знань про структурно-функціональні та організаційно-технологічні чинники форм та змісту цієї діяльності, доцільної професійної поведінки в системі правовідносин; дослідженні закономірностей психологічної детермінації та опосередкуванні професійної діяльності юристів; розробці рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності юридичної діяльності за конкретними фаховими юридичними напрямками.

Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

У процесі вивчення навчальної дисципліни «**Психологічний супровід в юридичній діяльності**» студенти ознайомляться із основними сучасними науковими напрямками (школами), які вивчають психологію різних видів і суб'єктів юридичної діяльності; методами та способами діагностики індивідуально-психологічних рис, якостей, властивостей суб'єктів правовідносин; психологічними закономірностями і механізмами правового опосередкування діяльності особистості та груп у сфері правової діяльності; основними напрямками практичного застосування психологічних знань у супроводженні діяльності правоохоронця; психологічними причинами виникнення правопорушної (злочинної) поведінки.

4. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- теоретико-методологічні засади та принципи організації юридичної діяльності, її соціокультурні витоки;
- структурно-функціональні компоненти юридичної діяльності, їх психологічний зміст та обумовленість;
- соціальні та психологічні детермінанти юридичної діяльності в сучасних реаліях;
- психологічні особливості юридичної діяльності;
- функціонально-психологічні характеристики основних фахових напрямів юридичної діяльності;
- специфіку впливу змісту та умов професійної діяльності на особистість працівника.

вміти:

- визначати психологічні чинники юридичної діяльності та практично їх застосовувати для оптимізації вирішення службових завдань;
- здійснювати психологічний аналіз психічних станів та намірів об'єктів професійного інтересу в контексті юридичного спілкування та взаємодії;
- проводити професіографічне вивчення юридичних фахових напрямів, встановлювати критерії придатності до професійної діяльності;
- коментувати особливості виникнення та перебігу практичних ситуацій юридичної діяльності, в тому числі психологічно напружених та екстремальних.
- встановлювати і підтримувати психологічний контакт;
- використовувати методи психологічного впливу (у межах та рамках чинного законодавства України);
- здійснювати ранню діагностику не лише дій правопорушників (злочинців), але й якісно здійснювати психологічний супровід діяльності правоохоронців;

- складати психологічну характеристику для кожного з суб'єктів юридичної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Андросюк В.Г., Казміренко Л.І., Юхновець Г.О. Професійна психологія в органах внутрішніх справ.- К.: Укр. Нац. Акад. МВС, 1995. - 111 с.
2. Бараненко Б.І. Проблеми теорії і практики ОРД та підвищення її ефективності в сучасних умовах боротьби зі злочинністю //Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – №4. – 2000.
3. Барко В.І. Професійний відбір кадрів до ОВС (психологічний аспект) : монографія / В.І. Барко. – К. : Ніка-Центр, 2002. – 296 с.
4. Бойко-Бузиль Ю. Ю. Психологічний супровід професійної діяльності керівників органів і підрозділів МВС України / Ю.Ю. Бойко-Бузиль // Проблеми сучасної психології. – 2015. – Вип. 27. – С. 47-57.
5. Бедь В.В. Юридична психологія: Навч. пос. – К., «Каравела»; Львів: «Новий світ – 2000», Магнолія плюс, 2003. – 376 с.
6. Васильєв В.Л. Юридична психологія. / Для студ. психол. і педагог. спеціальностей. – К.: „Центр навчальної літератури”, 2007. – 656 с.
7. Долженков О.Ф., Запорожцева Г.Є., Кіцул А.П. та ін. Використання психологічних знань в оперативно-розшуковій діяльності. Монографія. – Одеса: НДРВВ ОІВС, 2001.
8. Долженков О. Ф. Інфраструктура організованої економічної злочинності. - Одеса НДРВВ ОЮІ НУВС, 2002.
9. Еникеев М.И. Основы общей и юридической психологии: учебник для вузов. - М.: Юрист, 1996.-631 с.
10. Енциклопедия юридической психологии, под ред.. Столяренко А.М. М.: ЮНИТИ ДАНА, закон и право, 2003. – 607 с.
11. Зеер Э.Ф. Психология профессий: Учебн. пособие / Э.Ф. Зеер. – 3-е изд., перераб. и доп. – М. : Академический Проект; Фонд «Мир», 2005. – 336 с.
12. Казміренко Л.І., Кондратьєв Я.Ю., Сервецький І.В., Тарарухін С.А., Юхновець Г.О. Особливості довірчого спілкування оперативних працівників (специфіка довірчого спілкування з об'єктом оперативної уваги) / Психологія довірчих відносин в оперативно-розшуковій діяльності. Навчальний посібник. - Київ, НАВСУ. - 1997.
13. Кондратьєв Я.Ю. Психологічне забезпечення діяльності оперативних підрозділів МВС України. Монографія. – К.: НАВС України, 1999.
14. Коновалова Б.Е. Правовая психология: Учеб. пособие. — Х.: Основа, 1990. — 198 с.
15. Леонгард К. Акцентуированные личности / Пер. с нем. В. Лещинской. – М.: Изд-во Эксмо, 2002. – 448 с.
16. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. – М., Политиздат, 1975.
17. Основы оперативно-розыскной деятельности: Учебник. Под ред. В.Б.Рушайло. Изд. 2-е, испр. и доп.,– СПб.: Издательство "Лань". – 2000.
18. Пирожков В.Ф. Криминальная психология: Учебник. — М.: Ось-89, 2001. — 704 с.

19. Психология профессиональной безопасности сотрудников органов внутренних дел при выполнении оперативно-служебных и служебно-боевых задач. Учебно-методическое пособие. — М., 2009.

20. *Прыгунов П.Я.* Психологическое обеспечение специальных операций: ролевое поведение. Учебное пособие. — К.: Изд-во Европейского университета (финансы, информ. системы, менеджм. и бизнес), 2000. — 303с.

21. Словник термінів з юридичної психології / Під загал. ред. Я.Ю.Кондратьєва. К., 1997.

22. *Сулицький В.В.* Психологічні аспекти підготовки засуджених до життя на волі // Теорія та досвід застосування тренінгових технологій у практичній психології: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. — К.: КІВС, 2003. — С. 230-236.

23. *Темнова Л. В.* Личностно-профессиональное развитие психолога в системе высшего образования : монография / Л.В. Темнова. — М. : МОС, 2000. — 212 с.

24. *Тур'ян О.В.* Психологічні вимоги до особистості співробітника приватного охоронного підприємства // Проблеми екстремальної та кризової психології / О.В. Тур'ян. — Випуск № 8. — 2010. — С. 179–187.

25. *Фрейджер Р., Фейдимен Д.* Личность. Теории, упражнения, эксперименты. / Пер. с англ. — СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2004.

26. *Фройд З.* Психология бессознательного. — М.: Прогресс, 1990.

27. *Чуфаровский Ю.В.* Психология оперативно-розыскной деятельности. — М., 2001.

28. *Федотов А. Ю.* Системно-структурный подход в профессиональной подготовке сотрудников ОВД / А. Ю. Федотов // Психопедагогика в правоохранительных органах. □2015. □No 1 (60). □С. 3–6.

29. *Цветков В. Л.* Полицейская психология: опыт Испании / В. Л. Цветков // Психопедагогика в правоохранительных органах. □2014. □No 4. □С. 86–90.

30. *Aldwin С., М.* Stress, coping, and development, Second Edition: An Integrative Perspective / С. М. Aldwin. —New York : Guilford, 2007.—432p.

31. *Hardiness Training for High Risk Undergraduates / Salvatore R. Maddi, Deborah M. Khoshaba, Keith Jensen et al.* // NACADA Journal. □2002. □Vol.22(1). □Pp. 45–55. —DOI:<http://dx.doi.org/10.12930/0271-9517-22.1.45>.